
BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE VRAGEN

van het raadslid Burgering

sv 2014.426

RIS 277940

Regnr. BSW/2014.244

Den Haag, 16 december 2014

Inzake: Inspiratienota Delen achter de Duinen

De gemeenteraad

Het raadslid mevrouw Burgering heeft op 7 november 2014 een brief met daarin zeventien vragen aan de voorzitter van de gemeenteraad gericht.

Overeenkomstig artikel 38 van het reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad, beantwoordt het college deze vragen als volgt.

In de vergadering van de commissie Samenleving van donderdag 30 oktober 2014 werd aan wethouder Karsten Klein en aan de leden van de commissie Samenleving de derde inspiratienota van het platform Delen Achter De Duinen (DADD) aangeboden.

DADD is een platform waaraan een 45-tal organisaties verbonden zijn, die allen te maken hebben met mensen die het in onze samenleving minder getroffen hebben. De inspiratienota noemt signalen en doet suggesties voor verbetering. Het gemeenschappelijke thema van de diverse onderwerpen is armoede. Een aantal van de genoemde signalen en suggesties maakt ons nieuwsgierig. Wij gaan bij de vragen uit van de in de nota genoemde signalen.

De Haagse Stadspartij hecht net als DADD veel waarde aan het voorkomen en bestrijden van armoede en daarom leggen wij, onder verwijzing naar artikel 38 van het reglement van orde, de volgende vragen aan het college voor:

Hoofdstuk 2 van de inspiratienota gaat over kinderen in armoede. Ondanks bestaande maatregelen is vanaf 2011 sprake van een stijging van 75% in aantallen kinderen die leefden in een gezin of verband dat financiële broodhulp ontving, zo stelt DADD. Zij doen hier aanbevelingen en op één daarvan zouden wij graag een reactie van het college willen ontvangen.

- 1. Zou het college willen werken aan een verbod om beslag te leggen op toelagen die betrekking hebben op kinderen? Zo nee, waarom niet?*

Als de gemeente Den Haag knelpunten signaleert die maken dat haar burgers in de problemen raken, dan zal ze waar mogelijk oplossingen bieden, of een signaal afgeven. De gemeente beschikt echter niet over wettelijke bevoegdheden om beslagen te voorkomen, ook niet op toeslagen die betrekking hebben op kinderen. Dit is een landelijke aangelegenheid.

Wel spant de gemeente zich in om middels de sociaal raadslieden er voor te zorgen dat de beslagvrije voet wordt gehanteerd en gerespecteerd bij het aflossen van schulden.

Als jongeren hun zorgverzekering niet betalen, wordt de aanvullende verzekering stopgezet en zijn zij niet meer verzekerd voor de kosten van tandartshulp.

2. *Zou het college de mogelijkheid willen onderzoeken om een fonds te vormen, waaruit tandartsbehandelingen kunnen worden vergoed, voor jongeren die een behandeling nodig hebben, maar deze niet kunnen betalen? Zo nee, waarom niet?*

Het college ziet geen noodzaak om een apart fonds in te richten voor tandartshulp aan jongeren. Een jongere die zich geconfronteerd ziet met tandartskosten zal deze kosten eerst bij de zorgverzekering moeten declareren. Mocht deze de kosten niet vergoeden en is er sprake van noodzakelijke kosten voortvloeiende uit bijzondere omstandigheden dan kan de jongere een aanvraag bijzondere bijstand indienen.

3. *Is het college bereid om bij de aanvraag van een uitkering door jongeren naar de vaste lasten te kijken die er zijn en om in ieder geval voor het betalen van huur en zorgverzekering meteen een voorschot te verstrekken? Zo nee, waarom niet?*

Het college is niet voornemens om standaard iedere jongere bij een bijstandsaanvraag een voorschot te verstrekken. Indien een jongere geen middelen heeft, kan de jongere vanuit bestaand beleid een beroep doen op een voorschotregeling.

Jonge moeders worden door DSZW naar een opleiding geleid. Zij ontvangen dan geen uitkering meer, maar studiefinanciering. De tegemoetkoming ouderbijdrage stopt. Terwijl er extra kosten moeten worden gemaakt voor lessen en boeken.

4. *Herkent het college dit signaal? Zo ja, zijn er bij de gemeente mogelijkheden aanwezig om aan jonge moeders een bijdrage te leveren in de kosten voor kinderopvang of schoolkosten? Zo nee, wil het college hier anderszins meedenken met de jonge moeders? Zo nee, waarom niet?*

Er zijn landelijke regelingen die alleenstaande ouders met een studiefinanciering ondersteunen. Alleenstaande ouders krijgen een eenoudertoeslag op de studiefinanciering. Ook krijgen zij kinderbijslag van de SVB, en kindgebonden budget van de belastingdienst. De bekostiging van kinderopvang is al van rijkswege inkomensafhankelijk gemaakt. Om alle regelingen correct te laten verlopen of aan te vragen kan de gemeente middels de sociaal raadslieden de doelgroep van advies voorzien.

Wanneer een jonge moeder (maar ook een jongere zonder kind) in de schuldsanering zit, mag hij of zij niet naar school. Want studiefinanciering telt voor de schuldsanering niet als inkomen. De schuldsanering zou in dat geval afgebroken worden.

5. *Wil het college hier een oplossing voor zoeken, bijvoorbeeld door het mogelijk te maken voor deze jongere om een bijstandsuitkering te ontvangen, en de studiefinanciering daarop in mindering te brengen, zodat de jongere toch naar school kan? Wanneer dit wettelijk onmogelijk is, wil het college dan mee zoeken naar een andere oplossing? Zo nee, waarom niet?*

Het is niet mogelijk om tegelijkertijd een studiefinanciering te krijgen en een bijstandsuitkering. Jongeren met problematische schulden of in schuldsanering kunnen een bijstandsuitkering aanvragen. Het beleid is erop gericht dat mensen met een bijstandsuitkering ondersteund worden om zo snel mogelijk weer richting arbeidsmarkt uit te stromen. De bijstandsuitkering wordt niet ingezet als verkapte studiefinanciering. Overigens telt studiefinanciering vanaf 1 januari 2014 wel mee als inkomen voor levensonderhoud bij het vaststellen van de beslagvrije voet binnen de schuldhulpverlening.

Er is te weinig betaalbare woonruimte voor jongeren.

6. Welke inspanning doet het college om woonruimte voor jongeren te realiseren?

In het college akkoord is opgenomen dat bij nieuwbouw een norm wordt aangehouden van 30% sociale woningbouw. Daarnaast wordt ingezet op extra studentenhuisvesting. Ook bij het benutten van de bestaande bouw, bijvoorbeeld bij transformatie van kantoorgebouwen, wordt de mogelijkheid van realisatie van jongeren-/eenpersoonseenheden gestimuleerd.

Hoofdstuk 3 gaat over schulden

7. Acht het college het nuttig om over de schuldhulpverlening met de minister in gesprek te gaan, zoals het platform suggereert, om zodoende te bewerkstelligen dat het beslagrecht en het zinloos vorderen van boetes door de politie aan te pakken, zodat de schuldsanering meer kans zal krijgen? Zo nee, waarom niet?

De beslagvrije voet dient te worden gerespecteerd. De staatssecretarissen van de ministeries van Financiën en Sociale Zaken en Werkgelegenheid geven bij herhaling aan hiervoor aandacht te hebben.¹ Zij hebben toegezegd dat de aspecten die een juiste toepassing van de beslagvrije voet onder druk zetten, onderwerp zijn van de Rijksincassovisie die wordt voorbereid. Er is daarom vooralsnog geen aanleiding te lobbyen voor meer aandacht voor het beslagrecht.

De gemeente besteedt op verschillende manieren aandacht aan het beslagrecht. De Sociaal Raadslieden helpen burgers met het berekenen en handhaven van de beslagvrije voet. Ook bij de eerder genoemde pilot “kortdurende stabilisatietrajecten” worden het inkomen en de beslagen op orde gebracht. Het Intermediairen Contactpunt (ICP) ondersteunt professionals bij sociaal-juridische multiproblematiek. Ten slotte geeft de gemeente voorlichting aan professionals en vrijwilligers van maatschappelijke organisaties. Dit zijn standaardtrainingen op het gebied van financiële dienstverlening. Ook kunnen maatwerktrainingen worden verzorgd wanneer daaraan behoefte bestaat.

Hoofdstuk 4 gaat over dakloosheid. DADD ziet een groeiende groep economisch daklozen. Het platform stelt dat korten op de uitkering en de kostendelersnorm belemmerende factoren zijn bij opvang in het eigen netwerk. De kostendelersnorm zou hier niet moeten worden toegepast.

8. Welke mening heeft het college hierover? Graag met een toelichting.

Het toepassen van de kostendelersnorm maakt deel uit van de Participatiewet. Het ligt niet binnen de bevoegdheden van het college om van deze wettelijke voorschriften af te wijken.

DADD refereert aan de tandartszorg voor ongedocumenteerden en stelt dan dat aan de zorgplicht van de gemeente "uitermate gebrekkig vorm wordt gegeven".

9. Welke mening heeft het college hierover? Graag met een toelichting.

De Regeling ongedocumenteerden (illegalen) is geen verzekering en biedt evenmin gratis gezondheidszorg. Tegenover het recht op zorg staat immers voor iedereen, ongeacht nationaliteit of verblijfsstatus, de plicht tot betalen. Voor tandartszorg aan ongedocumenteerden is de regeling dat alleen basiszorg die onder de zorgverzekeringswet valt kan worden gedeclareerd bij het CVZ (college voor zorgverzekeraars). Dit geldt voor de volgende diensten: aan patiënten jonger dan 18 jaar; bij volledig uitneembare prothetische voorzieningen; en bij bijzondere tandheelkunde.

¹ TK 2013-2014, Aanhangsel van de Handelingen 2470 (ah-tk-20132014-2470) en TK 2013-2014, Aanhangsel van de Handelingen 2478 (ah-tk-20132014-2478-n1).

Als de ongedocumenteerde de bijdrage niet kan betalen dan kan de tandarts de oninbare vordering bij CVZ declareren. De bijdrage is dan 80% van de oninbare vordering.

Op grond van de Wmo moeten dakloze mensen altijd worden opgevangen. In de praktijk blijkt dat opvang regelmatig wordt geweigerd, met als argument dat de betrokkene uit een andere regio komt. Bureaucratie en slechte onderlinge samenwerking tussen gemeenten zijn volgens het Trimbosinstituut de oorzaken. De staatssecretaris roept de gemeenten op om hier hardere afspraken over te maken.

10. Zou het college willen onderzoeken of het mogelijk is om daklozen altijd op te vangen, ongeacht gemeente van herkomst, om vervolgens rekening daarvan te sturen naar de gemeente waar betrokkene een binding mee heeft? Zo nee, waarom niet?

Den Haag hanteert de 'Handreiking landelijke toegankelijkheid in de maatschappelijke opvang'. Daarin is voorzien in tijdelijke opvang als niet meteen duidelijk is bij welke centrumgemeente iemand hoort, of als men om wat voor reden dan ook niet direct kan terugkeren naar de centrumgemeente. Op basis van de landelijke signalen heeft de VNG het initiatief genomen tot het opstellen van een Convenant landelijke toegankelijkheid, waarin afspraken zijn opgenomen over doorgeleiding, warme overdracht en arbitrage.

Hiermee wordt er afdoende rekening gehouden met de opvang van daklozen waarbij het niet meteen duidelijk is bij welke centrumgemeente zij horen, of waarbij terugkeer niet direct kan worden verlangd.

11. Of heeft het college hier misschien andere oplossingen in gedachten?

Zie beantwoording vraag 10

DADD vraagt in de nota naar de stand van zaken in het project Verminderen Huisuitzettingen. In brief: BSW/2013.210 - RIS 267087, d.d. 5-11-2013 vertelt toenmalig wethouder Kool over het project en zegt hij toe de raad in een later stadium uitgebreid te zullen informeren over dit onderwerp.

12. Wanneer kan de raad (en DADD) deze informatie tegemoet zien?

In december zal de raad worden geïnformeerd middels de beleidsbrief armoede over de ambities van het college op het gebied van armoedebestrijding en schuldhulpverlening. Het project Vermindering Huisuitzetting maakt hier deel van uit.

Dakloze gezinnen worden sinds begin 2014 opgevangen in tijdelijke verblijfsvoorzieningen met begeleiding van gezinscoaches. DADD vraagt naar de bevindingen en de stand van zaken van dit project.

13. Wanneer gaat het college deze gezinsopvang evalueren en worden de resultaten van deze evaluatie naar de raad toegezonden ?

De opvang van gezinnen verloopt goed. Per 1 januari 2014 worden gezinnen opgevangen bij de Stichting Noodopvang Haaglanden. De opvangplekken zijn zodanig ingericht dat de gezinnen zelf hun huishouden kunnen voeren en daarmee zelfstandigheid behouden. De begeleiding vindt plaats door de gezinscoaches van het CJG. 4 organisaties leveren additionele begeleiding op het gebied van financiën en ondersteunen de gezinnen bij het zoeken naar zelfstandige woonruimte. Deze aanpak heeft tot gevolg dat het grootste gedeelte van de gezinnen binnen de streeftermijn van 4 maanden weer over een eigen woonruimte beschikt zodat zij weer een regulier leven kunnen leiden. De opvangcapaciteit is voldoende. Er zijn geen wachtlijsten.

Een klein aantal gezinnen wordt nog opgevangen in huisjes op locatie de Roompot. Het betreft gezinnen die niet-rechthebbend zijn. Voor deze gezinnen wordt gezocht naar perspectief. Dit gebeurt i.s.m. landelijke Dienst Terugkeer en Vertrek en de IND. Er is een klein aantal gezinnen dat niet past in een dergelijke traject. De gemeente regelt in 2015 alternatieve huisvesting voor deze groep met doel de kinderen op te laten groeien in een reguliere woonomgeving.

Voor jongeren is er sinds begin 2014 aparte opvang, maar nog steeds verblijven er jongeren in de maatschappelijk opvang voor volwassenen. DADD vindt dit onwenselijk.

14. Herkent het college dit signaal? Vindt het college dit ook onwenselijk? Wat gaat het college doen om deze onwenselijke situatie op te heffen?

Voor jongeren van 18-23 jaar is een aparte nachtopvang gerealiseerd met een eigen aanpak. Bij de ingezette hulptrajecten is altijd sprake van maatwerk. Sinds de zomer komt het inderdaad voor dat jongeren uit de leeftijdsgroep 18 tot 23 jaar bij de nachtopvang voor volwassenen moeten worden opgenomen. Op basis van dit signaal is de capaciteit van de nachtopvang voor jongeren tijdelijk verhoogd van 15 naar 20 plekken. Met de betrokken partijen wordt gekeken welke vervolgcacties nodig zijn.

Mensen met een AOW-uitkering moeten zich regelmatig melden bij de SVB (in Leiden). DADD stelt dat de wethouder heeft toegezegd dat deze meldplicht via het CCP zou gaan lopen.

15. Heeft het college inderdaad deze toezegging gedaan? Zo ja, wat is hiervan de stand van zaken? Zo nee, is het college bereid om zich ervoor m te zetten dat deze meldplicht via het CCP kan lopen?

De commissie samenleving is op 31 januari 2014 (Kenmerk: BOW/2014.59 – RIS 269903) geïnformeerd dat hiervoor een sluitende aanpak is ontwikkeld tussen CCP en SVB waardoor de maandelijkse verplaatsing van de groep 65-plussers dak- en thuislozen naar de SVB in Leiden niet meer nodig is. De melding voor deze groep loopt nu via het daklozenloket aan de Laan van Meerdervoort. Voor deze groep zijn samenwerkingsafspraken gemaakt tussen CCP (cliëntmanagers) en de SVB.

Hoofdstuk 6 gaat over werken aan maatwerk. DADD stelt dat bij het aanvragen van een uitkering op zijn vroegst na twee maanden een voorschot wordt verstrekt, dat het steeds langer duurt voordat mensen geld ontvangen, terwijl vaste lasten moeten worden doorbetaald (zie ook vraag 3).

16. Wordt dit signaal door het college herkend? Zo ja, is het college bereid om met de dienst mee te kijken naar oplossingen als deze situatie zich voordoet, bijvoorbeeld op korte termijn een voorschot verlenen voor het betalen van de vaste lasten?

De wet schrijft voor dat een beslissing door de gemeente over een bijstandsaanvraag uiterlijk 8 weken na aanvraag gebeurt. Vier weken na aanvraag is er recht op een voorschot en in extreme situaties kan eerder een voorschot worden verleend. Hiermee wordt voorkomen dat er achterstanden ontstaan die na besluit op de uitkeringsaanvraag niet meer kunnen worden ingelopen.

Hoofdstuk 7 gaat over perverse prikkels. Volgens DADD zijn er steeds meer mensen zonder zorgverzekering.

17. Herkent het college dit signaal? Zo ja, vindt het college dit onwenselijk? Gaat het college hier actie in ondernemen en zo ja, welke actie? Zo nee, waarom met?

Er zijn landelijk steeds minder onverzekerden. Dit is het gevolg van de aanschrijvingen door het College voor Zorgverzekeringen. Dit schrijft de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, mevrouw Schippers, in haar brief aan de kamer op 19 november 2013 (kenmerk 156587-111195-Z).

Op 30 juni 2013 waren er 28.673 onverzekerde personen bekend bij het College voor Zorgverzekeringen. Ten opzichte van 2012 (toen waren het er 38.805) is dit een daling van meer dan 25 procent. Het college beschikt niet over de exacte cijfers voor Den Haag, maar landelijk wordt actie ondernomen om onverzekerdeheid tegen te gaan.

Het college heeft wel het signaal ontvangen dat er meer mensen zijn die een premieachterstand hebben. De gemeente denkt momenteel met twee zorgverzekeraars, Azivo/Menzis en IZA/VGZ na hoe gestimuleerd kan worden dat mensen met een bijstandsuitkering uit de bronheffing komen. De bronheffing is ingevoerd om wanbetaling tegen te gaan. Mensen in de bronheffing zijn niet meer aanvullend verzekerd en betalen meer premie. Ook moeten zij hun schuld nog aflossen. Door gegevensuitwisseling en vroegsignalering van betalingsachterstanden willen de zorgverzekeraars en gemeente samen stappen zetten om deze mensen actief te benaderen.

Het college van burgemeester en wethouders,
de locosecretaris, de burgemeester,

G.J. Boot

J.J. van Aartsen